

ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Διαβούλευση Ελλήνων
Πολιτών για το Μέλλον της
Ευρώπης
(Μάιος-Νοέμβριος 2018)



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ



Executive Summary

✓ **Ιστοσελίδα 30.000 επισκέψεις**

Την ιστοσελίδα για την εθνική διαβούλευση, www.oureurope.gov.gr, επισκέφθηκαν περισσότεροι από **30.000 χρήστες του διαδικτύου στην Ελλάδα**, ενώ στην ψηφιακή διαβούλευση που έγινε σε όλη την επικράτεια, συμμετείχαν 1.542 Έλληνες πολίτες.

✓ **3^η σε συμμετοχή στην Ε.Ε.**

Προσμετρώντας την συμμετοχή Ελλήνων πολιτών στην ψηφιακή διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά το ίδιο διάστημα, **η Ελλάδα κατατάσσεται 3^η σε συμμετοχή χώρα**, πίσω από την Γαλλία και την Ουγγαρία.

✓ **Επτά εκδηλώσεις**

Από τον Μάιο έως και τον Νοέμβριο του 2018, σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν επτά (7) διαφορετικές εκδηλώσεις διαβούλευσης σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας (Ναύπλιο, Αθήνα, Κρήτη, Ρόδο, Καλαμάτα, Αργίριο), σε συνεργασία με την Βουλή των Ελλήνων και τις Αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.

✓ **Οι Έλληνες πιστεύουν στο Μέλλον της Ευρώπης**

Η πλειοψηφία των Ελλήνων σε ποσοστό 65,5%, πιστεύει ότι η Ε.Ε. έχει μέλλον.
Το 49% των Ελλήνων θεωρεί ως **σημαντικότερη πρόκληση για το Μέλλον της Ευρώπης την αντιμετώπιση της ανεργίας**.

✓ **Περισσότερη κοινωνική πολιτική**

Καταγράφεται μια επιθυμία της ελληνικής κοινής γνώμης για προώθηση κοινωνικών πολιτικών. Το 94.2% επιθυμεί η εξυγίανση των δημοσιοοικονομικών να συνοδεύεται από τη φροντίδα για κοινωνικά φαινόμενα όπως η φτώχεια και η ανεργία.

✓ **Ενίσχυση της ΚΕΠΠΑ & ΚΠΑΑ**

Καταγράφεται η επιθυμία για ενίσχυση της συνεργασίας στις πολιτικές άμυνας και ασφάλειας, από το 61% του Ελλήνων.

Μέρος 01

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Γενικά

Δεδομένων των στενών χρονικών περιθωρίων που είχαν τεθεί εξ' αρχής, άμεσα, τον Απρίλιο του 2018 συγκροτήθηκε «task force» στο Υπουργείο Εξωτερικών η οποία είχε σκοπό να συντονίσει τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις για την ενημέρωση των Ελλήνων πολιτών και την συμμετοχή τους στην δημόσια διαβούλευση για το Μέλλον της Ευρώπης. Η Ελληνική Διαβούλευση πραγματοποιήθηκε σε δύο επίπεδα: 1. Με την οργάνωση επιμέρους εκδηλώσεων σε διαφορετικά μέρη ανά την Ελλάδα και 2. Μέσω διαδικτύου θέτοντας στην κρίση των Ελλήνων πολιτών ερωτηματολόγιο, προς ηλεκτρονική διαβούλευση, με θεματολογία που άπτεται στα υπό συζήτηση ζητήματα για το μέλλον της Ευρώπης.

I. Ψηφιακή Διαβούλευση

I. Ψηφιακή Διαβούλευση

Τον Ιούνιο του 2018, ενεργοποιήθηκε ξεχωριστή ιστοσελίδα αφιερωμένη στην διαβούλευση υπό την διεύθυνση, www.oureurope.gov.gr. Η καμπάνια για την ενημέρωση του ελληνικού κοινού και την ενθάρρυνσή του να συμμετάσχει στην διαβούλευση πραγματοποιήθηκε με την συμβολή και την συνεργασία της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

Την ιστοσελίδα επισκέφθηκαν περισσότεροι από **30.000 χρήστες του διαδικτύου στην Ελλάδα**, ενώ στην ψηφιακή διαβούλευση που έγινε σε όλη την επικράτεια, **συμμετείχαν 1.542 Έλληνες πολίτες**.

Προσμετρώντας την συμμετοχή Ελλήνων πολιτών στην ψηφιακή διαβούλευση του ερωτηματολογίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά το ίδιο διάστημα, **η Ελλάδα κατατάσσεται 3η σε συμμετοχή χώρα**, πίσω από την Γαλλία και την Ουγγαρία.*.

*Αναλογικά με τον πληθυσμό της σε ποσοστό 0,015%, σύμφωνα με Στοιχεία Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας Ε. Επιτροπής, έως 29.10.18

II. Εκδηλώσεις

Παράλληλα, από τον Μάιο έως και τον Νοέμβριο του 2018, σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν επτά (7) διαφορετικές εκδηλώσεις διαβούλευσης σε Ναύπλιο, Αθήνα, Κρήτη, Ρόδο, Καλαμάτα, Αγρίνιο, σε συνεργασία με την Βουλή των Ελλήνων και τις Αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.

Οι εκδηλώσεις έλαβαν τη μορφή ανοιχτής συζήτησης με το κοινό, με την συμμετοχή του Έλληνα Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών, αρμόδιου για Ευρωπαϊκά θέματα σε τέσσερις εξ' αυτών, καθώς και εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας και κοινωνικών και τοπικών φορέων.

3η

Σε συμμετοχή στην Ε.Ε.

30,000
Επισκέπτες

1,542
Ερωτηματολόγια

Μέρος 02

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Το Μέλλον της Ε.Ε.

- Η πλειοψηφία των Ελλήνων σε ποσοστό 65,5%, πιστεύει ότι η Ε.Ε. έχει μέλλον, σε αντίθεση με το 27% που δηλώνουν απαισιόδοξοι. Αναφορικά με τις μελλοντικές προκλήσεις της Ε.Ε. το 49% των Ελλήνων θεωρεί ως σημαντικότερη την ανεργία, δεύτερη σημαντικότερη την επικράτηση ακραίων ιδεολογικών τάσεων και ακολουθούν η κλιματική αλλαγή, το έλλειμα δημοκρατίας και η γήρανση του πληθυσμού.

Θεσμικά Θέματα

- Ως προς την κατεύθυνση που πρέπει να λάβει η Ε.Ε., οι Έλληνες θέλουν περισσότερη Ευρώπη σε ποσοστό 81,3%. Επίσης, το 61,8% επιθυμούν η επόμενη αναθεώρηση της Συνθήκης της Λισαβόνας να περιλαμβάνει πρόβλεψη για Ευρωπαϊό Υπουργό Οικονομικών και Εργασίας.
- Εξ αυτών, το 50,2% πιστεύει ότι θα πρέπει να υπάρξει ενίσχυση της συνεργασίας της Ε.Ε. σε συγκεκριμένους τομείς και πολιτικές, το 31% ότι θα πρέπει να γίνει μεταφορά εξουσιών στα ευρωπαϊκά όργανα και μόλις το 6,6% των Ελλήνων επιθυμεί διατήρηση του υφιστάμενου σχήματος.

Κοινωνικές Πολιτικές

- Καταγράφεται η επιθυμία της ελληνικής κοινής γνώμης για προώθηση κοινωνικών πολιτικών.
- Ενδεικτικά, το 94.2% επιθυμεί η δημοσιονομική εξυγίανση να συνοδεύεται από τη φροντίδα για κοινωνικά φαινόμενα όπως η φτώχεια και η ανεργία.
- Μόνον το 44% των Ελλήνων θεωρεί ότι η Ε.Ε. έχει κάνει αρκετά για τα κοινωνικά δικαιώματα ενώ το 52% θεωρεί ότι δεν έχει κάνει αρκετά.
- Συμπληρωματικά, καταγράφεται μία σαφής επιθυμία για την αντιμετώπιση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, δεδομένου ότι το 49% των Ελλήνων επιθυμεί να υπάρξει ενίσχυση των ευρωπαϊκών κονδυλίων κατά το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) για την αντιμετώπιση της ανεργίας, ενώ το 31% επιθυμεί ενίσχυση των σχετικών κονδυλίων για την έρευνα και την καινοτομία.

ΚΕΠΠΑ & ΚΠΑΑ

- Καταγράφεται η επιθυμία για ενίσχυση των πολιτικών άμυνας και ασφάλειας από το 61% των Ελλήνων.
- Ως προς τα επιμέρους τρέχοντα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής το 50,2% των Ελλήνων επιθυμεί διεύρυνση της Ε.Ε. προς τα Βαλκάνια και αλλού, με σημαντικό όμως ποσοστό να είναι αντίθετο (39,2%).
- Σχετικά με το χρηματοδοτικό κενό που θα προκύψει από την έξοδο του Η.Β από την Ε.Ε., η πλειοψηφία των Ελλήνων επιθυμεί αυτό να καλυφθεί αναλογικά με το ΑΕΠ κάθε κ-μ, σε ποσοστό 45,4%.

Μέρος 03

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Θέματα που τέθηκαν από τους πολίτες

Πέντε ήταν τα κύρια θέματα που περισσότερο απασχόλησαν τους συμμετέχοντες

Η Κοινωνική Διάσταση της Ε.Ε.: Οι πολίτες τόνισαν την ανάγκη να ενισχυθεί το Κοινωνικό Κράτος προκειμένου να αντιμετωπιστούν φαινόμενα όπως η φτώχεια, η ανεργία και οι κοινωνικές ανισότητες. Έγιναν προτάσεις να δοθεί έμφαση σε κοινωνικές πολιτικές που θα αμβλύνουν τις συνέπειες της ελεύθερης λειτουργίας της αγοράς και της παγκοσμιοποίησης στον τομέα της εργασίας, ενώ μεγάλη ήταν η μερίδα των συμμετεχόντων που υπογραμμίζει την ανάγκη της αλληλεγγύης μεταξύ των κ-μ.

Το Οικονομικό Μέλλον της Ένωσης: Οι αναφορές των πολιτών επικεντρώθηκαν σε ζητήματα όπως η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και η έξοδος της χώρας μας από την κρίση. Επίσης, καταγράφηκε έντονη ανησυχία για το κατά πόσον η πολιτική λιτότητας κατάφερε να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα στην οικοδόμηση μιας ισχυρής Ευρώπης. Δόθηκε έμφαση στην ανάγκη εξανθρωπισμού των οικονομικών στόχων, οι οποίοι θα πρέπει να εξυπηρετούν κοινωνικές πολιτικές, όπως υγεία, μείωση της ανεργίας και παιδεία.

Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας: Σε θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας, οι απόψεις των συμμετεχόντων τάσσονται υπέρ μιας περισσότερο ενιαίας Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής. Η ελληνική κοινή γνώμη δίνει έμφαση στην καλύτερη προστασία των κοινών ευρωπαϊκών συνόρων και επιζητεί την αξιοποίηση περισσότερων ευρωπαϊκών μέσων για την φύλαξή τους. Επίσης, τέθηκε το ζήτημα της συμπερίληψης του όρου της «νησιωτικότητας» στην ορολογία των αποφάσεων της Ε.Ε.

Μεταναστευτικό – Προσφυγικό: Τέθηκε η ανάγκη αλληλεγγύης μεταξύ των κ-μ στο μεταναστευτικό ζήτημα ώστε η Ελλάδα να μην μετατρέπεται σε χώρο αποθήκευσης ανθρώπων. Εκφράστηκε μεγάλη ανησυχία για τις εξτρεμιστικές φωνές στους κόλπους της Ε.Ε. οι οποίες ενδυναμώθηκαν από την μεταναστευτική κρίση. Καταγράφηκε απογοήτευση για την απουσία μιας συντονισμένης και σταθερής πολιτικής αντιμετώπισης του φαινομένου.

Θεσμικά Θέματα:

Τέθηκαν τα διλήμματα για το τι είδους Ευρώπη θέλουμε. Περισσότερο τεχνοκρατική ή περισσότερο δημοκρατική; Με μεγαλύτερη διαφάνεια ή μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα; Με μια κατεύθυνση διεύρυνσης ή εμβάθυνσης; Στον προβληματισμό για τα ανωτέρω διλήμματα, οι συμμετέχοντες έθεσαν έναν πιθανό τρίτο δρόμο, αυτόν της «επιτάχυνσης», που σημαίνει την εφαρμογή των συμφωνηθέντων που δεν έχουν δρομολογηθεί ακόμα. Επίσης, το κοινό επέδειξε ενδιαφέρον για τις πιθανές ευκαιρίες που προκύπτουν μέσα από το νομικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας, όπως η ρήτρα αλληλεγγύης.

Μέρος 04

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Παλμός συμμετοχής

- ✓ Στο σύνολο των εκδηλώσεων ο διάλογος προκάλεσε έντονο ενδιαφέρον και καταγράφηκε η επιθυμία του κοινού για συμμετοχή.
- ✓ Καταγράφηκε η σημασία που δίνουν οι Έλληνες πολίτες στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου για θέματα που άπτονται του μέλλοντος της Ευρώπης.
- ✓ Παρατηρήθηκε η απουσία θεσμοθετημένου διαλόγου πολιτείας και πολιτών για σημαντικά θέματα που αποφασίζονται στις Βρυξέλλες και η μεγάλη πλειοψηφία του κοινού τα αγνοεί.
- ✓ Έντονο προβληματισμό εξέφρασε το κοινό για το κατά πόσον οι νέοι συμμετέχουν στην κοινωνική διαβούλευση. Σχολιάστηκε ότι, αφενός, δεν τους δίνεται η ευκαιρία και, αφετέρου, απογοητεύονται από την ανεπάρκεια των διαδικασιών με αποτέλεσμα να επιλέγουν συνειδητά να απέχουν.

Μέρος 05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. Ταυτότητα Δημοσκόπησης

Προφίλ δείγματος

i. Κινητή τηλεφωνία ii. Web

Ανάθεση:

EUSurvey <https://ec.europa.eu/eusurvey/>- Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Πλατφόρμα στατιστικών μελετών μέσω διαδικτύου.

Τύπος έρευνας:

Ποσοτική διαδικτυακή έρευνα μέσω δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου

Περιοχή έρευνας:

Ελλάδα

Πληθυσμός έρευνας:

Άνδρες και γυναίκες χωρίς ηλικιακό όριο.

Αριθμός Δείγματος:

1542 (έως 29.10.18)

Περίοδος έρευνας:

Η έρευνα διεξήχθη από 1/6/2018 έως 29/10/2018.

II. Αποτελέσματα Δημοσκόπησης

Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μέλλον ;

		Answers	Ratio
A. ΝΑΙ		1009	65.48%
B. ΟΧΙ		446	28.94%
Γ. ΔΞ/ΔΑ		80	5.19%

Συμφωνείτε ότι η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών θα πρέπει να συνοδεύεται από τη φροντίδα για τα κοινωνικά φαινόμενα, όπως η φτώχεια και η ανεργία ;

		Answers	Ratio
A.ΝΑΙ		1451	94.16%
B. ΟΧΙ		63	4.09%
Γ. ΔΞ/ΔΑ		21	1.36%

Συμφωνείτε με το ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κάνει αρκετά για τα κοινωνικά δικαιώματα ;

		Answers	Ratio
A. ΝΑΙ		676	43.87%
B. ΟΧΙ		792	51.4%
Γ. ΔΞ/ΔΑ		67	4.35%

Συμφωνείτε με την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τα Δυτικά Βαλκάνια και αλλού;

		Answers	Ratio
A.ΝΑΙ		775	50.29%
B. ΟΧΙ		605	39.26%
Γ. ΔΞ/ΔΑ		155	10.06%

II. Αποτελέσματα Δημοσκοπήσης

Ποια θα πρέπει να είναι η μελλοντική κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

		Answers	Ratio
A. Μεταφορά κυριαρχίας προς τα ευρωπαϊκά όργανα		479	31.08%
B. Διατήρηση του υφιστάμενου σχήματος		102	6.62%
Γ. Ενίσχυση συνεργασίας σε συγκεκριμένους μόνο τομείς και πολιτικές (πχ. συγκρότηση Ευρωπαϊκής Εισαγγελικής Αρχής, Δύναμης Πολιτικής Προστασίας, Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής)		775	50.29%
Δ. ΔΞ/ΔΑ		179	11.62%

Θεωρείτε ότι η δημιουργία ενός Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου ενόψει της παρούσας προσφυγικής κρίσης, πρέπει να προβλέπει, μεταξύ άλλων:

		Answers	Ratio
A. Ενιαίους κανόνες σχετικά με τις προϋποθέσεις υποδοχής των αιτούντων άσυλο		253	16.42%
B. Ενιαίους κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας των αιτούντων άσυλο		32	2.08%
Γ. Ενιαίους κανόνες σχετικά με τη διάρκεια χορήγησης του ασύλου		86	5.58%
Δ. Τίποτα από τα παραπάνω		150	9.73%
Ε. Όλα τα παραπάνω		957	62.1%
Ζ. ΔΞ/ΔΑ		57	3.7%

Θεωρείτε ότι η επόμενη αναθεώρηση των ευρωπαϊκών Συνθηκών (Συνθήκη της Λισαβόνας) πρέπει να περιλαμβάνει πρόβλεψη για:

		Answers	Ratio
A. Ευρωπαϊό Υπουργό Οικονομικών		122	7.92%
B. Ευρωπαϊό Υπουργό Εργασίας		150	9.73%
Γ. Τίποτα από τα παραπάνω		445	28.88%
Δ. Όλα τα παραπάνω (A, B)		682	44.26%
Ε. ΔΞ/ΔΑ		136	8.83%

Ποιος τομέας, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να λάβει τη σημαντικότερη αύξηση στο νέο προϋπολογισμό;

		Answers	Ratio
A. Ο τομέας της μετανάστευσης		143	9.28%
B. Ο τομέας της ανεργίας		754	48.93%
Γ. Ο τομέας της έρευνας και καινοτομίας		478	31.02%
Δ. Ο αγροτικός τομέας		132	8.57%
Ε. ΔΞ/ΔΑ		28	1.82%

II. Αποτελέσματα Δημοσκοπήσης

Νομίζετε ότι θα πρέπει να ενισχυθούν μελλοντικά οι πολιτικές άμυνας / ασφάλειας ;

		Answers	Ratio
A. ΝΑΙ		941	61.06%
B. ΟΧΙ		510	33.1%
Γ. ΔΞ/ΔΑ		84	5.45%

Με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου δημιουργείται μεγάλο χρηματοδοτικό κενό. Προτείνετε το ποσό αυτό να καλυφθεί:

		Answers	Ratio
A. αναλογικά με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν κάθε κράτους-μέλους		699	45.36%
B. με ανάλογες περικοπές επιδοτήσεων		92	5.97%
Γ. με συνδυασμό των Α και Β		561	36.4%
Ε. ΔΞ/ΔΑ		183	11.88%

Συμφωνείτε με την ενδεχόμενη θεσμοθέτηση εθνικού κατώτατου μισθού, ο οποίος θα βρίσκεται στο ύψος:

		Answers	Ratio
A. του 70% του εθνικού μέσου μισθού		828	53.73%
B. του 60% του εθνικού μέσου μισθού		316	20.51%
Γ. του 45% του εθνικού μισθού		101	6.55%
Δ. ΔΞ/ΔΑ		290	18.82%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

A. Η γήρανση του πληθυσμού

		Answers	Ratio
Ναι		593	38.48%
Όχι		11	0.71%

II. Αποτελέσματα Δημοσκοπήσης

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Β. Η τρομοκρατία

		Answers	Ratio
Ναι		503	32.64%
Όχι		29	1.88%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Γ. Η αποχώρηση ενός κράτους – μέλους

		Answers	Ratio
Ναι		170	11.03%
Όχι		21	1.36%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Δ. Η κλιματική αλλαγή/ περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

		Answers	Ratio
Ναι		782	50.75%
Όχι		14	0.91%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Ε. Η επικράτηση ακραίων ιδεολογικών τάσεων/ πολιτικών

		Answers	Ratio
Ναι		771	50.03%
Όχι		26	1.69%

II. Αποτελέσματα Δημοσκόπησης

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

ΣΤ. Η ανεργία

		Answers	Ratio
Ναι		838	54.38%
Όχι		6	0.39%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Ζ. Το έλλειμμα της δημοκρατίας

		Answers	Ratio
Ναι		625	40.56%
Όχι		14	0.91%

Ποιες οι προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα επόμενα χρόνια:

Η. ΔΞ/ΔΑ

		Answers	Ratio
Ναι		3	0.19%
Όχι		2	0.13%